

Věc: **Zpráva z pracovní cesty**
Pracovník: **Naděžda Haščáková**
Akce: **Seminář E-knihy II**
Datum konání: **21.10.2014**
Místo konání: **NTK Praha**

Přehled E-knihy pro knihovny: <https://sites.google.com/site/eknihyproknihovny/home>

Jiří Pavlík: - diskuse o strategii k e-knihám – na konf. CASLIN se dohodli na **Apponyiovské strategii**: přístup k e-knihám 24/7 (odkudkoliv, kdykoliv), společně jednat s nakladateli, autory, aktivně vyjednávat v legislativě, připravit novelizaci knihovního zákona, potřeba propagace služeb k e-knihám, propojit e-knihy s tištěnými (záložky do regálů, QR kódy), poznat uživatele (co očekávají od e-knih), využít sociální sítě k propagaci, Centrální portál knihoven, důležité vzdělávat se v knihovně (knihovníci), poznávat trh, služby internetových knihkupectví, výběrově digitalizovat)

V kategorii **Informační počin** zvítězila za rok 2014 **JČU** – za zavedení výpůjček e-knih (e-Reading)

Martin Žížala (NK ČR) – Aktuální stav a vývoj v projektu NAKI Správa elektronických publikací v síti knihoven ČR:

- 4letý projekt (2012-2015) (2.12. – seminář NAKI)
- řeší legislativní, knihovnické a technologické otázky týkající se sběru a zpracování e-publikací, metodiky a popisu, archivace
- vývoj počtu e-knih ohlášených agentuře ISBN – říjen 2014 = **23574** e-knih (každá e-kniha je uvedena **3x** (z důvodu více formátů))
- hrozí nevratná ztráta e-publikací (zastaralé formáty, technologie)
- nutno uzákonit povinný výtisk e-publikací (informace na nosičích CD, DVD, kazety pod povinný výtisk spadají)
- nový zákon o povinném síťovém depozitu zatím nebude, zvolena cesta novelizace zák. č. 37/1995 Sb., tiskový zákon 46/2000 Sb. (e-periodika), knihovní zákon č. 257/2001 Sb. (webarchiv)
- zatím je pouze plán novelizace, bude se jednat s vydavateli, se Svazem knihkupců a nakladatelů – **VŠE MŮŽE BÝT JINAK** – r. 2015: v plánu je předložení návrhu vlády Obavy z ohrožení klasického povinného výtisku.

Odevzdávání e-publikace je zatím dobrovolné, jednání složitá. Nakladatelé mají obavy z úniku v případě nedostatečného zabezpečení e-publikací.

NK nabízí: dlouhodobou ochranu a archivaci, snadnou dostupnost, použitelnost při změnách technologie, větší rozšíření, propagaci, spolupracují s RIV (kvůli získání dotace).

Knihovnická oblast projektu:

- akvizice, katalogizace, metodika bibliografického popisu e-publikací bude ve 2. čísle

Knihovna – knihovnická revue (2014/2)

- testování je úspěšné
- v plánu vytvoření e-Depozit, nutno propojit s Alephem a Krameriem, zpřístupnění určí

producent

- dlouhodobá ochrana e-publikací – dle metody ISO – model pro archivaci a digitalizaci digitalizovaných dokumentů, přesun do LTP úložiště
- leden 2015 – pilotní provoz, budou výstupy, články

Radek Opichal – Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk - Představení nabídky výpůjček Levná knihovna pro knihovny

- leden 2014 – testovací verze (právnícká fakulta)
- 1/ e-knihy přímo čitelné v internetovém prohlížeči, mobilu (problém, když jsme mimo internet – 8 stran se načte dopředu)
- 2/ ochrana autorských práv – problémem přesvědčit nakladatele o bezpečnosti
- 3/ podrobné statistiky titulů - lze vyčíslit náklady na e-knihy, autoři mají podobný systém odměňování jako u papírových knih
- nabízejí zvýhodněné oborové balíčky (zatím nemohou vybírat samotní studenti)
- nejnovější vydání knih
- kompatibilita
- kontrola přihlášení pouze na 1 počítači
- ochrana před stažením (není PDF)
- nyní k dispozici 800 publikací, 10 nakladatelů (+ 20 rozjednáno)
- nové knihy se zpožděním 1 měsíce oproti tištěným
- částka pronájmu na 1 rok – jednorázově: 2 500 Kč
- roční: 50 000 Kč
- nyní jednájí s NK – zapojení volných děl + MŠMT (sekce pro vysoké školy) – nízkonákladové vydání vysokoškolských skript, sborníků z konferencí, habilitací

Technická stránka: server s aplikací Levná knihovna

Možnosti přístupu: a) přistupuje uživatel

b) přistupuje knihovna (musí mít licenci na půjčování e-knih:

jedna licence – může číst v jedné chvíli jeden uživatel

- existuje **pevná** licence (vždy přístupná)

plovoucí licence (dle obsazenosti přístupu)

- knihovna si nastavuje dobu výpůjčky – od 14 dnů, pokud čtenář do 3 dnů knihu neotevře, přístup se zruší
- spojení přes Shibboleth nebo EZproxy
- nové: kombinace nákupu e-knihy + tištěné knihy (zatím začátek)
- tisk – řeší se dodavatel tiskáren, které by nedovolily další skenování

Květoslava Hartmanová – Právnícká fakulta UK – Zkušenosti s výpůjčkami Levná knihovna

- přístup přes Shibboleth, párování účtu
- zakoupen roční provoz LK, balík 459 titulů e-knih, 4 přístupy
- testovací provoz – od února 2014
- prezenční výpůjčka – čtení na dvou PC, mohou číst, NE stahovat, tisknout
- v Levné knihovně mají své heslo, výpůjčka max. 14 dní, lze půjčit znovu, e-maily o stavu výpůjčky
- anketa – zkušenosti studentů s LK: 121 respondentů
- pouze jeden student vyzkoušel
- statistika výpůjček: únor – září: výpůjčky 534x (abs. + prez.), z balíčku půjčena pouze

čtvrtina knih

- zápory: v balíčku chybí **stěžejní** literatura, nemohou využít studenti se specifickými potřebami, balíček neměnný, nepřibývají aktuální tituly, obchodní model nepružný, zastaralý, na odborné VŠ knihovně hledají studenti konkrétní titul, nejaktuálnější liter.
- propagace záměrně nebyla (až bude více nakladatelů), často i autoři nechtějí, aby se se publikovala starší verze knihy

Gabriela Filipová – Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě – Zkušenosti s výpůjčkami Levná knihovna a projektem E-knihy do každé knihovny

Červenec – září 2014

- v nabídce 600 e-titulů, 1 plovoucí a 1 pevná licence
- dostupné přes Shibboleth + registrace na stránkách Levné knihovny (problémem propojení účtů), výpůjčky na 1-14 dnů
- propagace na webových stránkách, facebook, v katalogu odkaz na Levnou knihovnu
- celkem 364 přístupů, postupně klesaly
- Vyhodnocení: české odborné publikace, čtení všude, finanční model není rentabilní, nevýhodou propojování dvou účtů, není možné tisknout, nutná větší propagace

E-knihy do každé knihovny – tituly z vyd. Academia, není možné stahovat, přístup pouze prezenční, letos 32 přístupů

David Zapletal – Knihovna Kroměřížska – Projekt „Books Online“

placeno z projektů Grundtvig a Erasmus – výměna zkušeností tří institucí ze tří různých zemí, trval dva roky (2012-2014), dostali 300 tis. korun, základem byly mezinárodní semináře, vytvoření webových stránek s informacemi o e-knihách, kurzy na téma e-knih pro uživatele, tvorba e-knih, letáky, zakoupeno 6 iPadů, vznikly dvě e-knihy